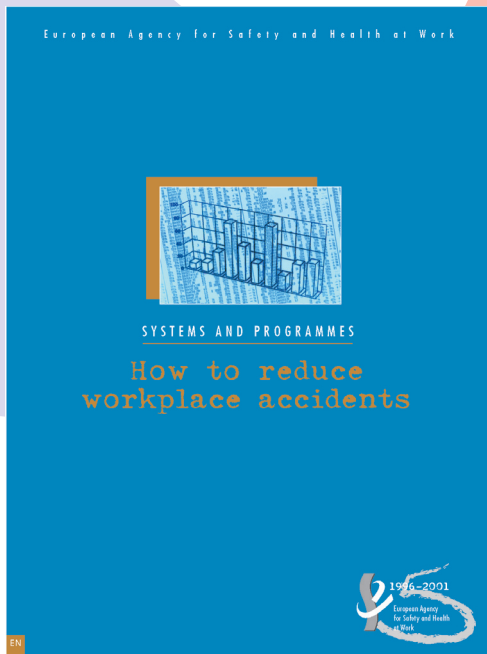

Jak snížit úrazy na pracovišti

Shrnutí zprávy Agentury

Prevence úrazů na pracovišti zůstává hlavním problémem, který se odráží ve skutečnosti, že je tématem Evropského týdne pro Bezpečnost a zdraví při práci v roce 2001. Na podporu této iniciativy byla provedena studie na založená na programech prevence v členských zemích Evropské unie. 22 případů analyzovaných v této zprávě pokrývají zásahy jak na národní, tak na sektorové a podnikové úrovni.

Kvantitativní vyhodnocení případů

Zpráva ukazuje, že programy na prevenci úrazů mohou mít podstatný pozitivní dopad, například snížením četnosti a závažnosti pracovních úrazů, plus přináší, mezi jinými výhodami, lepší poměry nákladu a zisku. Ačkoliv typy a úrovně zásahů se ve studovaných případech podstatně liší, důležitým poznatkem je fakt, že přímý kontakt s cílovými skupinami může hrát podstatnou roli při snižování úrazů a jejich dopadů. Zpráva rovněž podtrhuje důležitost monitorovacích systémů, prevenci rizika u zdroje, výhody sociálního dialogu a zangažovanost partnerství a pracovníků.

Zde poskytujeme ukázkou kvantitativního důkazu ze studie, která podporuje tyto závěry.

Nižší nehodovost

- Důležitost kampaní pro zvyšování povědomí:** Celostátní kampaně v Rakousku pro zvyšování povědomí, za účelem prevence pádů při práci, využívající inzerci a PR snížila pády téměř od 10%. Zásahy ze strany veřejných institucí jako je Výkonný orgán pro zdraví a bezpečnost z UK (Health and Safety Executive) v kampani "Recept na život" v potravinářském průmyslu, vytvořené za účelem zvýšení obecného povědomí o bezpečnosti, vedly ke snížení zhruba úrazů zhruba o 13%. Kampaně týkající se bezpečnosti na lešení provedená v Alsace_Moselle mezitím snížila nehodovost o téměř 10%.
- Zásahy na celostátní a regionální úrovni, včetně přímého kontaktu se zaměstnanci mají tendenci být zvláště efektivní.** Programa Aragón například ukazuje, že je možné provést ze strany regionálních inspektorátů akce, které pomohou ve „vysoce rizikových společnostech“ snížit úrazovost o více než 25% . Ostatní regionální španělské inspektoráty mají podobné zkušenosti. Klíčovým faktorem může být zaměření. V kampani „Recept na život“ prováděnou Výkon-

ným orgánem pro zdraví a bezpečnost bylo dosaženo snížení o 33% tím, že se zaměřovala na 19 společností, nebo-li "černá místa", kde byla nehodovost téměř třikrát vyšší než je průměr v potravinářském průmyslu.

- Programy iniciované průmyslovými orgány mají obecně rovněž pozitivní dopad.** Intenzivní kampaně v Německu týkající se pádů z výšek, která probíhala ve stavebnictví, zaměřovala se na všechny zainteresované subjekty a byla podpořena novými předpisy na prevenci nehod, snížila výskyt těchto pádů o zhruba 30%. Jiná německá kampaně, organizovaná odvětvím bezpečnosti, dospěla k 37% poklesu úrazů v zaangažovaných společnostech. V Dánsku snížila iniciativa v zemědělství nehodovost u cílové skupiny o 40%. Tato skupina byla „vystavena“ bezpečnostním kontrolám na farmách a procházela školením chování.
- Iniciativy vycházející ze společností mohou přinést srovnatelně dramatické výsledky.** Jako možné se jeví až 50% snížení, pokud jsou rizika v konkrétním pracovním prostředí řešena systematicky. Zdá se ale, že i obecnější metody jako např. Tuttava - zaměřující se na úklid na pracovišti - mohou být schopny snížit nehody o zhruba 20-40%. Navíc bezpečnost je možné podstatně zlepšovat u velkých projektů infrastruktury, jako je výstavba mostů a ražení tunelů pro dálnice tím, že budou provedena speciální bezpečnostní opatření, nebo průběžné kampaně.

PŘÍPADOVÉ STUDIE

Akce provedené na národní, nebo regionální úrovni

- Bezpečnost během výstavby vysokorychlostní kolejové dráhy Bolgona-Flor-ence (Itálie)
- Iniciativa zaměřující se na lešení v regionu Alsace-Moselle (Francie)
- Pevná linka Øresund: bezpečné nakupování ve stavebnictví – Dánské zemědělství
- „Bezpečí na každém kroku“ národní kampaně realizovaná rakouskou pojišťovací institucí za účelem prevence pádů
- Jak snížit úrazy u vysoce rizikových společností používáním zacilené inspekční kampaně: Programa Aragón (Španělsko)

Akce provedené na úrovni sektoru

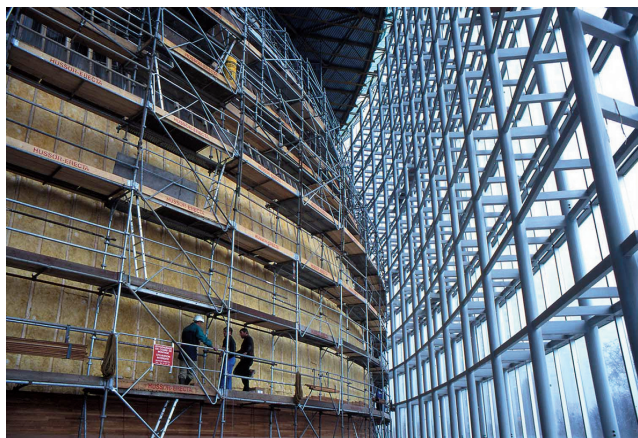
- Přepadnutí přes palubu v sektoru námořnictví – Hovoříme o tom! (Francie)
- Strategie prevence pro odvětví bezpečnosti v Německu – Model pro bezpečnost při práci
- Úrazy na farmách: Dánský model pro prevenci
- „Recept na bezpečnost“ – Bezpečnost při práci v potravinářském průmyslu (Spojené království)
- Úrazy v německé stavební průmyslu zahrnující pády z výšky
- Prevence nehod na silnicích u italské dálniční policie
- Irské partnerství pro bezpečnost ve stavební průmyslu – CSP
- Neviditelný řidič: program pro zvyšování povědomí o alkoholu pro řidiče nákladních automobilů v Nizozemí
- Prevence nebezpečí požárů od prachu a výbuchů prachu v Německu
- Preventivní kampaně v textilním a oděvním průmyslu v Portugalsku

Akce provedené na podnikové úrovni

- Prevence zranění způsobených šicí jehlou v oděvním a textilním průmyslu – případ Williama Bairda
- Navigovatelné vnitrostátní vodní cesty v Belgii: snížení nehodovosti zavedením systematické bezpečnostní politiky
- Dlouhodobá akce na bezpečnost a zdraví při práci: TITAN
- Řízení bezpečnosti v průmyslu oceli: ARBED

Akce využívající standardizované nástroje

- Bezpečné a produktivní pracovní návyky: Tuttava
- Metoda WASP – pracovní skupinová analýza pro zvyšování bezpečnosti
- Preventivní kontrakty pro malé a střední podniky na základě sektorových smluv ve Francii

© European Commission

Snižování závažnosti úrazů

Závažnost úrazů, která je často měřena délkou absence v zaměstnání, jde ruku v ruce se snižováním frekvence úrazů. Existují ovšem výjimky:

- v belgickém programu pro navigaci u vnitrozemských vodních kanálů došlo k malému poklesu závažnosti úrazů navzdory snížení jejich frekvence
- ve francouzském programu prevence byl zaznamenán podstatný pokles závažnosti úrazů, indikovaný přibližným 40% poklesem nákladů na úraz, nicméně pokles frekvence úrazů byl zjevně ne tak markantní.

Výrazné snížení počtu smrtelných úrazů

- V některých případech byla uvedena informace o počtu smrtelných úrazů. Tento ukazatel je svými údaji podobný ukazateli o počtu úrazů, i když se pokles počtu smrtelných úrazů jeví jako markantnější. U komplikovaných staveb infrastruktury jako jsou mosty resund mezi Dánskem a Švédskem a vysokorychlostní dráhou mezi Florencií a Boloňou v Itálii je tento indikátor rovněž používán. Oba projekty mají znatelně nižší počet smrtelných úrazů, než jiné dřívější srovnatelné projekty.

Kladný poměr náklady – zisk

U některých studovaných programů bylo možné vypočítat poměr náklady – zisk. Poměr pro australský program pro prevenci pádů na pracovišti byl 1:6. To znamená, že každé investované Euro se vrátilo šestkrát. V případě „receptu pro bezpečnost“ – bezpečnost v oblasti nápojů a potravin – byl poměr 1:4-1:5,5. V tomto případě německé bezpečnostní agentury se ukázalo, že se náklady na bezpečnostní opatření vrátily za tři roky.

Kvalitativní ocenění případů

Výše popsané případy mají několik společných prvků, které přispěly k úspěchu celé akce a které je možno považovat za základní prvky při správné praxi vedoucí ke snižování počtu úrazů.

Důležitost monitorovacího systému

Všechny uvedené případy dokládají potřebu efektivního ocenění rizik na úrovni odvětví i na úrovni jednotlivých pracovišť. Monitorovací systém sledující výskyt úrazů a jejich závažnost po zavedení programu založený na statistice je rovněž velice důležitý. Takto získaná data umožňují provedení důkladných analýz a identifikaci potenciálně slabých míst, na které je nutné se zaměřit v budoucnu.

Prevence rizika při jeho vzniku

U některých studovaných případů jako jsou „Lešení ve stavebnictví v Alsace-Moselle“ a „Prevence zranění jehlou – William Baier“ je možné rizika řídit a někdy eliminovat již při jejich vzniku. Lešení, které je možné bezpečně instalovat a používat, chrániče, které je možno instalovat na nové šicí stroje, jsou toho příklady. Nicméně tyto typy zařízení je nutné ostatním společnostem představit. Navíc jsou tyto nástroje pouze prvním krokem k větší bezpečnosti při práci, jelikož nové technologie často vyžadují školení, rady, nové pracovní metody a finanční zdroje.

Sociální dialog, partnerství a zainteresování pracovníků

Sociální dialog mezi zaměstnavateli, zaměstnanci a jejich zástupci na úrovni podniků a odbory a zaměstnanecké asociace na úrovni odvětví, regionů a států jsou důležitou podmínkou úspěchu.

V Irsku byla jako odpověď na nepříznivé statistiky týkající se nehodovosti při zaměstnání podepsána smlouva mezi vládou, zaměstnavateli, zaměstnanci a institucemi odpovídajícími za prevenci rizik při zaměstnání. Cílem tohoto partnerství bylo zavedení bezpečnostních prvků do stavebnictví. Každý účastník tohoto partnerství má svoji vlastní roli. Podobně v „receptu pro bezpečnost“ v oblasti potravin a nápojů souhlasily zaměstnavatelé a odborové svazy s dokumentem o „společné strategii“. Tento dokument zahrnuje závazek každého partnera a rovněž formuluje kroky každého z partnerů včetně instituce zodpovědné za prevenci rizik při zaměstnání a stanovuje všechny kroky kampaně. „Prevence zranění jehlou – William Baier“ je dalším příkladem spolupráce, kde byly první kroky učiněny na základě společné iniciativy. Cílem bylo vyvinutí bezpečného zařízení pro použití vlastní společnosti. Jakmile se potvrdila efektivita tohoto opatření, bylo za pomoci odborů a instituce zodpovědné za prevenci rizik při zaměstnání rozšířeno v celém odvětví. Zařízení bylo přijato s kladnou odezvou a tento koncept byl integrován do standardů CEN.

Potřeba na míru připravených opatření pro jednotlivá odvětví nebo prostředí podniku

Opatření pro prevenci nehod musí vzít v potaz zvláštnosti jednotlivé organizace včetně zdrojů. Jednotlivé iniciativy musí být prakticky použitelné a ne příliš složité a nákladné. V některých případech to předpokládá externí finanční podporu nebo granty, i když pomoc může být poskytnuta rovněž ve formě technické rady nebo školení.

Všeobecná použitelnost studijních lekcí

Všechny preventivní programy pro nehody popsány v této zprávě je v principu možné použít v jiném kontextu bez ohledu na to, zda byly původně použity na úrovni státu, regionu, odvětví nebo podniku. Některé programy, jako nástroj Tutava, jsou explicitně navrženy pro použití v různých společnostech, pracovištích, odvětvích a dokonce zemích.

Jak získat zprávu

Kompletní text zprávy je dostupný zdarma na stránkách agentury: <http://osha.eu.net/int/publication/reports/accidents/> Vytisknutou zprávu „Jak snížit počet nehod na pracovišti“, European Agency for Safety and Health at work, 2001, ISBN 92-95007-42-5- je možno objednat u EC Publications Office EUR-OP v Luxembourgu (<http://eur-op.eu.int/>) nebo od jejich prodejců. Cena 13 EURO (bez DPV).

Fakta jsou rovněž dostupná ve všech jazycích na <http://osha.eu.net/int/publication/factsheet>

„Prevence nehodám spojeným s prací“ bylo tématem Evropského týdne pro bezpečnost a zdraví při práci 2001 a více informací naleznete na <http://osha.eu.net/int>